

Bogár László: Egy kulcs

2012 március 06. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Az alábbiakban arra tennék kísérletet, hogy rámutassak, az adóról szóló diskurzus miért nem alkalmas ma közös dolgaink megoldásának el?segítésére. Az adó valójában egy sajátos „szerz?dés” a becsületes állam és a becsületes állampolgárok között.

A szerz?dés szerint a befizetett adókból az állam olyan szolgáltatásokat nyújt, amelyeket azért ? elégít ki, mert igenis vannak olyan esetek, amikor ezt az állami nagyrendszerek tudják a leghatékonyabban ellátni. Ezért van az, hogy akadnak gazdag és sikeres országok az igen magas és igen progresszív adókulccsal rendelkez?k között is, és vannak nagyon szegény és szétes? országok az alacsony és egykulcsos terhelés?ek között is. A másik kényes kérdés, hogy az egykulcsos adó ugyan valóban arányos, de nem mindegy, hogy amikor valaki a havi nettó fizetéséb?l elkölt ötvenezer forintot, akkor az egyúttal az egész havi fizetése, vagy mondjuk havi egymillió esetében a huszadik ötvenezer forint. Akinek ugyanis összesen ötvenezre van, az aránytalanul többet kényszerül fordítani a legelemibb létfeltételekre, mint akinek ez abban a hónapban már a huszadik ötvenezre.

Az arányosság így valójában csak elvont idea, a valóságban az egykulcsos adó aránytalanul nagymértékben sújtja az alacsonykereset?eket, és csak fokozza kiszolgáltatottságukat. Az az érv, hogy az egykulcsos adó majd mindenkit ösztönöz arra, hogy többet és jobban dolgozzon, legfeljebb azoknak meggy?z?, akik egyáltalán nem ismerik a mai magyar társadalom valóságos szerkezetét. Az ugyanis, hogy valaki magasabb teljesítménnyel többet keressen, a jelenlegi kegyetlen mobilitási zárak mellett enyhén szólva nem csupán elhatározás és kitartás kérdése.

Orbán Viktornak igaza van abban, hogyha a népet megkérdezik arról, hogy akarja-e az adók radikális csökkentését, akkor mindenki azt mondja, hogy persze, fel?le akár nulla is lehet az adó. Ám, ha ebben az utóbbi esetben kiderül, hogy akkor viszont nincs állami ellátó rendszer sem, tehát mindenkinek magának kellene piaci áron kielégíteni ilyen jelleg? szükségleteit, akkor fény derülne arra, hogy a magyar társadalom 85 százaléka valójában több állami szolgáltatásban részesül, mint amennyi adót befizet, így az adók eltörlésével rosszul jár. Vagyis az adók eltörlésével, illetve csökkentésével legfeljebb a fels? 15 század jár jól. Pontosabban, és ezt igazolják a latin-amerikai vagy afrikai példák, ?k sem! Azért nem, mert, ha az ? adóikból fenntartott állami rendszerek így már nem tudnak a vesztes többség számára is szerény, de méltó életet teremteni, akkor a többség elnyomorodása és elkerülhetetlen kriminalizálódása valójában a gazdagokat is oly mértékben fenyegetné-károsítaná, hogy elvesztenék így megszerzett el?nyüket. Hogy ezt a gazdagok még a liberális világkapitalizmus fellegvárának számító USA-ban is megértették, azt jól szemléltetik az alábbi adatok. A 19. század végén és a 20. század elején az USA szövetségi jövedelemadója is egykulcsos volt, a szintje pedig mindössze hét százalékon állt. Az els? világháború pusztító társadalmi következményei nyomán azonban 1920 tájékán már egy rendkívül progresszív többkulcsos rendszer m?ködik, ahol a leggazdagabbak évi (mai áron) egymillió dollár feletti jövedelemrészükre már 77 százalékos adót fizettek. Ám a válság el?estéjén, 1928-ban az adó már csak kétkulcsos, és a leggazdagabbak hárommillió dollár felett is csupán 25 százalékos adót fizetnek.

A 1929-33-as válság polgárháborús helyzetet provokál, és Roosevelt elnök New Dealje a leggazdagabbak számára ötmillió dollár éves jövedelem felett 79 százalékos adót írt el?, az adókulcsok száma pedig ötre n?tt. S?t,

1945-ben minden id?k legprogresszívebb amerikai adórendszere hét adókulccsal a leggazdagabbak számára évi kétmillió dollár feletti jövedelemnél 94 százalékos adókulcsot állapít meg! Ez már lényegében jövedelemmaximálás, hiszen szinte az egész e feletti jövedelmet elveszi.

Az ezt követ? negyedszázad során, egészen 1970-ig az adórendszer rendkívül progresszív (öt és kilenc között van az adókulcsok száma) és a legmagasabb adókulcs végig 90 százalék körül van, csak a korszak utolsó éveiben esik 70 százalék alá. Ronald Reagan ultraliberális kurzusa ezt nyolc év alatt 28 százalékra viszi le, de még ekkor is azért két adókulcs m?ködik. Ma is két adókulcs van, a maximális kulcs ma 35 százalékos. Mindez egyúttal azt is igazolni látszik, hogy nem célszer? k?be vésni adórendszereket, mert a drámai változások áradata bármilyen követ elsodorhat. Tény azonban, hogy Amerika történelmének legsikeresebb id?szaka éppen a rendkívül progresszív és rendkívül magas marginális adókulcsot alkalmazó évtizedekre esik.

Milliók mehettek ekkor egyetemre, juthattak olyan létfeltételekhez, amilyenekr?l addig nem is álmodhattak. A Roosevelt elnök által kért új egyezség megrendít?en jól m?ködött évtizedeken át, mert a t?ketulajdonosok is megtapasztalhatták, hogy a jól tartott munkaer? meghálálja a gondoskodást, vagy, ahogy Mária Terézia a fogalmazott, „etetni is kell a birkát, ha nyírni akarjuk”. Sajnos a rendszerváltás társadalmi, gazdasági, politikai elitjei még igen messze vannak a „bölcs parazitának” ett?l a mentális szintjét?l.
Bogár László - magyarhirlap.hu

Ajánló